

VUORON PÄÄTTYESSÄ

Kädessäsi on Työelämän tutkimus -lehden kahdeksannen vuosikerran ensimmäinen numero. Seuraavaksi julkaistavan syysnumeron sisältö on jo suurimmaksi osaksi koossa ja vuoden viimeisenkin lehden koostumus hahmottumassa.

On aika kiittää menneestä ja katsoa tulevaan. Luovutan päätoimittajan tehtävät eteenpäin työn alla olevan vuosikerran valmistuttua. Vuoden 2011 alusta päätoimittajaksi siirtyy Mia Hakovirta Turun yliopiston sosiaalitieteiden laitokselta.

Nelivuotinen päätoimittajakauteni on ollut työntäyteinen mutta antoisa. Lehden sisältö on laajentunut ja monipuolistunut, nettisivut on uudistettu, tilaajamäärä on kasvanut (nykyisin noin 550 tilaajaa), ja lehteä julkaisevan Työelämän tutkimusyhdistys ry:n talous on kehittynyt suotuisasti.

Jäsenmaksut muodostavat jatkossakin yhdistyksemme talouden perustan. Tämän lisäksi ilmoitustulot sekä Kansan Sivistysrahaston 21.4.2009 Työelämän tutkimus -lehdelle myöntämä 8 000 euron palkinto ovat vahvistaneet toimintaedellytyksiämme.

Kiitän tasapuolisesti kaikkia yhdistysaktiiveja ja lehden avustajia reippaasta talkoohengestä. Talkootyön tärkeyttä ei ole syytä unohtaa jatkossakaan. Pienilevikkisen tieteellisen lehden julkaiseminen on nähtävä yleishyödyllisenä ja yhteisöllisenä toimintana, joka palvelee tieteen etua.

Työelämän tutkimus -lehden tapauksessa ainoastaan toimitussihteerille ja taittajalle on maksettu korvaus. Varsinaisen sisällön tuottamisesta tai refereelausuntojen kirjoittamisesta ei ole ollut mahdollista maksaa palkkioita. Myös yhdistyksen taloudenpito on järjestetty talkoovoimin.

Yhdistysaktiivien ohella haluaisin osoittaa kiitokseni paitsi kaikille Työelämän tutkimus -lehden kirjoittajille myös refereeille. Normaalin tieteellisen käytännön mukaan lehdessä julkaissut artikkelit ovat läpäisseet vertaisarvioinnin. Ulkopuolisen asiantuntija-avun arvokkuutta en voi liikaa korostaa.

Monista ilonaiheista huolimatta lehden tekemisessä riittää murheita. Kuten ensimmäisessä pääkirjoituksessani numerossa 1/2007 totesin, tilaajien palveleminen ja lehden markkinointi ovat asioita, joita pyrimme kehittämään – kehitystyö jatkuu edelleen.

Lehden toimintaedellytysten turvaamiseksi jokainen yhdistyksen jäsen voi parhaiten osallistua talkoisiin huolehtimalla jäsenmaksustaan ajallaan. Lehden tilaus- ja maksuliikenteen hoitaminen on valitettavan työlästä ja monimutkaisem-

paa kuin äkkiseltään arvaisi. Kirjastojen ja muiden instituutioiden erilaiset maksukäytännöt, lehtitalojen kautta välitetyt tilaukset ja tulevaisuudessa e-laskuihin siirtyminen aiheuttavat ongelmansa.

Ylimääräistä harmia on siitäkin, että tilausten peruutukset tai osoitteenmuutokset unohtuvat helposti, mikä on toki inhimillistä. Ilmaista lounasta ei kuitenkaan ole. Yhdistyksen jäsenmaksu voisi olla pienempikin, jos jokainen lehti varmasti päätyisi maksavalle asiakkaalle.

Tätä pääkirjoitusta varten kaivoin arkistojen kätköistä vanhan vuonna 1992 ilmestyneen Työelämän tutkimus -lehden, jonka kustantajana toimi Työpoliittinen yhdistys, nykyisen Työelämän tutkimusyhdistyksen edeltäjä.

Parikymmentä vuotta sitten Työelämän tutkimus -lehden vuosikerta maksoi 150 markkaa. Kun otetaan inflaation vaikutus huomioon, lehden nykyinen tilaushinta ei ole juuri muuttunut kahdessa vuosikymmenessä. Reaaliset kustannukset tosin ovat nousseet. Valtaosa yhdistyksen tuloista kuluu lehden taitto-, painatus- ja postituskuluihin.

Työelämän tutkimuksen julkaiseminen kolmasti vuodessa on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi. Tämä on sopusoinnussa lehdelle tarjottavien artikkeleiden määrän ja käytettävissä olevien resurssien kanssa. Verkossa lehden vuosikerrat ovat luettavissa noin vuoden viiveellä.

Oma kysymyksensä on, miten verkkojulkaisemisen yleistyminen tulee jatkossa vaikuttamaan painettujen aikakauskirjojen asemaan. Painetulla sanalla on puolensa samoin kuin sähköisillä formaateilla – toivon rauhaa rinnakkaiselo molemmille.

* * *

Tätä kirjoittaessani kuulen mielenkiintoisia uutisia Tanskasta. Professori Helge Hvid Roskilden yliopistosta soittaa ja kertoo, että tanskalaiset, norjalaiset ja ruotsalaiset ovat perustamassa uutta pohjoismaista työelämän tutkimukseen keskittyvää tieteellistä aikakauskirjaa. Kussakin maassa on oma kansallinen lehensä: Tanskassa Tidsskrift for Arbejdsliv, Norjassa Søgelys på Arbejdslivet ja Ruotsissa Arbetsmarknad & Arbetsliv.

Keskustelut eri maissa julkaistavien kansallisten lehtien ja tutkimusyhteisöjen välisestä yhteistyöstä ovat vasta alkaneet. Jos suunnitelmat toteutuvat, luvassa on neljästi vuodessa ilmestyvä referee-menettelyä noudattava englanninkielinen open access -verkkojulkaisu. Referee-artikkeleiden fokus tulisi olla Pohjoismaissa, minkä lisäksi julkaistaisiin kirja-arvioita ja erilaisia tiedotteita. Uuden julkaisun lisäksi suunnitteilla on pohjoismainen työelämän tutkijoiden konferenssi.

Odotan innolla keskusteluiden etenemistä. Suotavaa olisi, että suomalais-tutkijoiden kontribuutio ei häviäisi rakkaille naapureillemme.

Tampereella 9. maaliskuuta 2010

Pasi Pyöriä